

Відносини Мукачівської греко-католицької єпархії та Галицької греко-католицької митрополії на сторінках офіційних видань – «Благовісник» і «Патріярхат»

Новітній етап доволі непростих взаємин двох греко-католицьких церков, а саме Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) з центром у Києві та автономної Мукачівської греко-католицької єпархії з центром в Ужгороді, неодноразово ставали предметом гострої полеміки в суспільстві, досліджувалися вченими. Глибину існуючої проблеми підтверджує також факт неоднозначності поглядів та позицій з даного питання, що частково знайшли своє відображення на сторінках журналів «Благовісник» та «Патріярхат», обґрунтування та висвітлення яких і було поставлено автором за головну мету в ході написання даної статті.

Окремих наукових досліджень цієї проблеми практично немає. Тільки окремі аспекти даної теми знайшли своє відображення у працях дослідників церковної історії, таких як: О. Турія⁴⁶⁵, С. Бендаса⁴⁶⁶, В. Феніча⁴⁶⁷ та ін. Джерелами виступили матеріали, які вміщені на сторінках офіційних видань – «Благовісник» та «Патріярхат».

Основною причиною жвавих дискусій навколо Мукачівської греко-католицької єпархії стало надавання їй статусу *ecclesia sui juris* («свого права»)⁴⁶⁸, що на практиці означало самостійність і Помісність єпархії та її безпосереднє підпорядкування Ватикану. Українською Греко-Католицькою Церквою було здійснено декілька спроб взяти Мукачівську єпархію під свій патронат, але жодна з них не була реалізована. Хоча й де-юре це дві незалежні церковні інституції, але в силу тих чи інших обставин їхні шляхи перетинаються. Зрозуміло, що динаміку розвитку відносин між УГКЦ та Мукачівською греко-католицькою єпархією найкраще можна прослідкувати на сторінках їхніх офіційних видань, однак задля кращого розуміння цих складних відносин слід звернутися до витоків проблеми, чи її передісторії. А потім уже розглянути дискусії навколо проблеми, що мали місце в останній час.

Українська Греко-Католицька Церква була утворена в результаті підписання Берестейської унії у 1596 р. За роки свого існування УГКЦ стала потужною і впливовою організацією як у духовному, так і у культурному житті населення України, а також осередком українського національного відродження. Саме своєю активною позицією у житті суспільства УГКЦ привертала увагу влади – спочатку Російської і Австрійської імперій, а потім і Радянської держави. Останньою 8–10 березня 1946 р. на Львівському соборі (або точніше псевдособорі)⁴⁶⁹ було

⁴⁶⁵ Турій О. Історична взаємодія єрархічних структур східної та західної традиції в Україні // Патріярхат. – Число 3 (травень-червень). – Львів, 2008. – С. 14 – 16.

⁴⁶⁶ о. Бендас С. П'ять років за колючим дротом [Текст]: щоденник священника, написаний в ГУЛАЗі / С. М.

Бендас. – Ужгород : Карпати, 2008. – 264 с.

⁴⁶⁷ Феніч В.І. «Київська Церква» і Мукачівська єпархія: відомі та невідомі сторінки «непрочитаної» історії XIV–XVII ст. // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія історія. – Випуск 21. – Ужгород, 2008. – С. 3 – 14.

⁴⁶⁸ Там само. – С. 3.

⁴⁶⁹ Боцюрків Б. Українська Греко-Католицька Церква і Радянська держава (1939-1950) / Б. Боцюрків; [переклад з англ. Н. Кочан, за ред. О. Турія]. – Львів: Видавництво Українського Католицького університету, 2005. – С. 151.

проголошено про розрив УГКЦ з Ватиканом та її возз'єднання з Російською православною церквою, одним словом відбулася ліквідація Української Грско-Католицької Церкви. Після цієї трагічної події верховні архієпископи Галицькі, голови Галицької грско-католицької митрополії, персбували в сміграції або були заарештовані і розіслані по таборах (наприклад, митрополит Йосиф Сліпий відбув у заслання 18 років), а сама церква діяла у «підпіллі», аж поки у 1989 р. церкву було офіційно відновлено в Україні.

Схожа доля спіткала і Мукачівську грско-католицьку єпархію. Її було створено в результаті підписання Ужгородської унії у 1646 р. 19 вересня 1771 р.⁴⁷⁰ було канонічно засновано Мукачівську грско-католицьку єпархію. З цього часу і до 1937 р. єпархія перебувала під митрополічною юрисдикцією Естергомського примаса (Угорщина). А 2 вересня 1937 р.⁴⁷¹ в історії Мукачівської грско-католицької єпархії сталася важлива подія. Внаслідок підписання між Чехословаччиною та Римським престолом *Modus Vivendi* (1928 р.), папою Пієм XI було видано буллу *Ad Ecclesiastici Regiminis*, якою Мукачівській та Пряшівській єпархіям надавався статус *eclesia sui iuris* («свого права»), що означало звільнення від підпорядкування угорському Естергомському архієпископу і безпосереднє підпорядкування Мукачівської грско-католицької єпархії Римському престолу. Ця подія у майбутньому і стала камнем спотикання між духовними лідерами Мукачівської грско-католицької єпархії. З приходом на Закарпаття радянської влади у 1949 р. Мукачівську єпархію було «саморозпупчено», але аналогічно, як і УГКЦ, вона продовжувала свою діяльність у «підпіллі». І навіть тоді, будучи і територіально і юридично в складі однієї держави – Української РСР і діючи у «підпіллі», дві церковні провінції не об'єдналися.

Після виходу з «підпілля» у 1990 р. постало питання канонічного підпорядкування Мукачівської грско-католицької єпархії, у вирішенні якого єдності серед місцевого духовенства не було. Так звана «група І. Маргітича» виступила за відхід під юрисдикцію львівського архієпископа та глави Української Грско-Католицької Церкви, а духовенство на чолі з єпископом-ємритом Йоаном (Семедієм) були прибічниками збереження статусу, який був наданий у 1937 р. Все це закінчилося тим, що з Ватикану було делеговано свого представника Фрагческо Коласуоно, щоб розібратися у даній ситуації. За підсумками його візиту Римом у 1993 р. було оголошено про бажання зберегти статус *eclesia sui iuris* для Мукачівської грско-католицької єпархії.

У 1995 р. Конгрегацією східних церков (завдяки активності тодішнього Апостольського нунція в Україні архієпископа Антоніо Франко) було підготовлено проект Декрету про утворення Мукачівської митрополії і приєднання її на правах автономії до УГКЦ, однак через активну протидію закарпатського грско-католицького духовенства він так і не був ухвалений.

12 листопада 2002 р. папа Римський Іван Павло II призначив о. Мілана титулярним єпископом Бононії, Апостольським Адміністратором *ad nutum Sanctae Sedis* Мукачівської єпархії Грско-Католицької Церкви⁴⁷², а вже 6 січня 2003 р. Владика Мілан отримав архієрейське рукоположення з рук Слуги Божого Івана Павла II. А 17 березня 2010 р.⁴⁷³, у Ватикані, повідомлено про те, що Папа Бенедикт

⁴⁷⁰ Белей Л. Закарпатський казус – SUI JURIS – випадковий анахронізм чи зняряддя антиукраїнської політики // Патріярхат. – Число 3 (травень – червень). – Львів, 2010. – С. 20.

⁴⁷¹ Фенич В.І. Від ліквідації до відродження: Грско-католики в сучасному релігійному житті на Закарпатті // Інститут Історії Церкви Українського Католицького Університету. – 29.06.2007// [Режим доступу] www.ugcc.lviv.ua/index.php?option=com_content&task...

⁴⁷² Копин В. «Іде специфіка Закарпаття, що видавалося б десь інде неможливим — у нас є можливим» // Патріярхат. – Число 5 (вересень – жовтень). – Львів, 2004. – С. 14.

⁴⁷³ <http://www.mgcc.uz.ua/>

XVI призначив Пресошвященного Владику Мілана (Шашіка), дотеперішнього титулярного єпископа Бононії та Апостольського Адміністратора ad nutum Sanctae Sedis Мукачівської греко-католицької єпархії, Єпархом цієї церковної адміністративної одиниці.

Кожна з двох церковних провінцій має свої офіційні видання. В Українській Греко-Католицькій Церкві – це «Патріярхат», а в Мукачівській греко-католицькій єпархії – «Благовісник». Розглянемо коротку характеристику цих двох видань.

«Патріярхат» – суспільно-релігійне видання Української Греко-Католицької Церкви, засноване в 1967 р. в Америці Українським Патріархальним Товариством. Спочатку воно мало назву «За Патріярхат», позаяк своєю головною метою ставило популяризацію ідеї визнання патріаршого статусу Української Греко-Католицької Церкви. Перейменовано на «Патріярхат» у 1977 р. Редакцію часопису в різні роки очолювали Степан Процик, Василь Пасічник, Микола Галів та Петро Дідула. В 2009 р. його новим редактором став Анатолій Бабинський. Часопис виходить кожні два місяці та містить аналітику, коментарі та огляди важливих подій із життя Церков Київської традиції. В журналі вміщена цікава замітка, на яку автор звернув увагу – «позиція авторів не завжди збігається з позицією редакції»⁴⁷⁴ і вважає її характерною для журналу, на сторінках якого дуже часто порушуються дискусійні теми. Всі ці теми, в основному історично-релігійного змісту, але нерідко зустрічаються і вкрай незвичні для видання такого характеру, а саме відчувається певною мірою його заполітизованість. Найчастіше порушували теми – це тема визнання патріярхату УГКЦ і тема помісності УГКЦ, а також багато уваги у видавці приділяється екуменічній тематиці.

У свою чергу, «Благовісник» – щомісячний часопис Мукачівської греко-католицької єпархії. Відомий як «Духовна газета для підкарпатських русинів», що видавався оо. Василями з 1921 по 1944 рр. в Ужгороді, 1939 р. – у Хусті і 1946–1948 рр. – у Пряшеві, «Благовісник» з 2007 р. стає журналом. Що ж до тематики, то часопис знайомить своїх читачів із найважливішими подіями в житті Вселенської Католицької Церкви та в християнському світі загалом, інформує про архієрейську діяльність мукачівського греко-католицького владика Мілана Шашіка, подаються лівини з парафій. Журнал «Благовісник» продовжує розповіді про закарпатських греко-католицьких священиків, які після Другої світової війни були репресовані сталінським режимом і віддали свої життя за віру, адже триває процес беатифікації мучеників Мукачівської греко-католицької єпархії. У журналі порушуються також «вічні» і «болючі» теми, які цікавлять вірників, роздуми над якими носять просвітницький і виховний характер (такі як: про аборти, вживання наркотиків, рок-музику, значення шлюбу і т.д.).

Отже, теми, порушені на сторінках журналів, хоч і мають однакові звучання, проте трактуються по-різному. Це можна показати на прикладі оцінки діяльності Мукачівського греко-католицького священика о. Стефана Бендаса. Саме щодо його постаті думки авторів статей, присвячених йому у «Патріярхаті» та «Благовіснику», повністю розходяться. Адже для духовенства і вірян Мукачівської греко-католицької єпархії о. С. Бендас є мучеником за християнську віру, прикладом для наслідування і просто визначною особистістю свого часу. Це можна зрозуміти з такої цитати: «Отець Стефан Бендас був не просто священиком. Він був великим сином Срібної Землі, який ревно збирав осколки історичної правди, майстерно володів пером і чесно проповідував Слово Боже»⁴⁷⁵. Йде мова навіть про його беатифікацію. В свою

⁴⁷⁴ Патріярхат. – Число 5 (вересень – жовтень). – Львів, 2006. – С. 2.

⁴⁷⁵ Мацо М. Тиха молитва з ГУЛАГу // Благовісник. – №3 (200). – Березень. – Ужгород, 2009. – С. 10.

чергу, автори «Патріярхату» виступають з різкою критикою праці Стефана Бендаса «П'ять років за колючим дротом». Наприклад, Олег Гірник у своїй публікації пише: «Впродовж гортання мемуарів вривається така думка: які жахливі тюрми наших сердець, мур бо в нас і зведений власними руками, за яким і ховаємося від Господа. Ось такою хованкою від Бога називатиму й цей підручник для неособистостей, для тих, хто навчений лише брати і втішатись своїм псевдошляхетним, єпископським походженням»⁴⁷⁶. Чим же було викликає таке недоброзичливе ставлення до постаті о. Стефана Бендаса і його праці? І не тільки автором процитованих рядків, але і вірипиками Української Греко-Католицької Церкви, адже на форумі УГКЦ про о.С. Бендаса залишили такі негативні відгуки: «...А по-третє дійсно є спроба беатифікувати угорського священника гр-кат. церкви у якого явно фашистські погляди. Місцевий єпископ бере участь в презентації книжки цього священника, у якій українці поділені на три сорта, а галицькі священники засуджуються активно. «Автор зневажливо висловлюється про український народ, змальовуючи його безкультурним, егоїстичним, стверджуючи, що біля 90% учасників національно-визвольних змагань були зрадниками»⁴⁷⁷. Все це обертається навколо декількох висловів о. С. Бендаса на адресу галицького духовенства, а саме: «Люди без всякої причини ненавидять один одного, вони нетерпимі, брутальні в стосунках. В цьому на першому місці стоять українці, в особливості волинці, за ними йдуть галичани. Незрозуміле, як ці люди, будучи членами українського націоналістичного угруповання бандерівців, що були засуджені як зрадники батьківщини, та члени антидержавного угруповання, тут відіграють роль донощиків, адже стукачі, секоти на 90% є українцями»⁴⁷⁸ або «В Радянському Союзі майже всі без винятку, враховуючи жінок та молодих дівчат, лаються брудними словами, особливо образжають матір нецензурними словами, але в цьому волинські та галицькі українці перевершують росіян. Вони найбрутальніші, найогидніші. Вони пихаті, егоїстичні, невиховані, нікого і ніщо не поважають. Крадії так само вони. Якщо їх призначають на керівну посаду, вони нещадні до своїх товаришів. До вищестоящих вони смиренні, з підлеглими -- нещадні. Це їхня загальна характеристика, тому природно, що серед них трапляються і винятки, але вони ганьблять своїх сородичів. Немає в таборі такої національності, яка би їх не ненавиділа. Вони навіть між собою весь час сваряться»⁴⁷⁹. Саме через такі радикальні вислови о.С. Бендаса на адресу галицьких священників і розгорілася така «антибендасівська пропаганда» серед духовенства і вірян УГКЦ. Тут можна сказати тільки одне – кожна людина і особистість має право на висловлення власної думки, як не і зробив у своїй праці о. С. Бендас, а те, як ця думка сприймається суспільством – вже інше питання. Якщо ж праця викликає такий ажіотаж, значить вона заслуговує на нашу увагу і має своїх прихильників.

Хоча на протипагу цьому ми можемо поставити статтю у «Благовіснику», в якій конкретно подаються відомості про трьох галицьких священників – Степана Антонішина, Йосипа Чубатого та Андрія Дубицького, які, втікаючи від переслідувань греко-католицької церкви на Галичині, не бажаючи зраджувати свого віру, попросили притулку у Теодора Ромжі, який у 1945 р. прийняв їх у єпархію⁴⁸⁰.

⁴⁷⁶ Гірник О. Єдино оправдана ціль страждання – звільнена особистість // Патріярхат. – Число 3 (травень–червень). – Львів, 2009. – С. 25.

⁴⁷⁷ <http://www.forum.ugcc.org.ua/>

⁴⁷⁸ о. Бендас С. П'ять років за колючим дротом [Текст] : щоденник священника, написаний в ГУЛАзі / С. М. Бендас. – Ужгород : Карпати, 2008. – С. 175.

⁴⁷⁹ Там само. – С.175-176.

⁴⁸⁰ Пушкаш Ласло, протоієрей. Процес беатифікації мучеників Мукачівської греко-католицької єпархії // Благовісник. – №12 (175). – Грудень. – Ужгород, 2006. – С. 10 – 11.

Тепер всіх трьох хочуть беатифікувати як мучеників Мукачівської греко-католицької єпархії. Цей факт свідчить про те, що між галицьким і закарпатським духовенством не було ніякого конфлікту.

Не можна оминати і такі статті на сторінках «Патріярхату», які безпосередньо стосуються відносин УГКЦ та Мукачівської єпархії, а саме: «Закарпатський казус – SUI JURIS – випадковий анахронізм чи знаряддя антиукраїнської політики?» Любомира Белея⁴⁸¹ та зовсім недавно публікацію Анатолія Бабинського – «Мукачівська єпархія і УГКЦ разом чи окремо?»⁴⁸² В обох статтях автори наголошують на тому, що назріла необхідність говорити про початок процесу об'єднання Мукачівської єпархії з Київським престолом. Наприклад, Любомир Белей висловлює думку про те, що статус sui juris колись допоміг зберегти обрядову та національно-культурну самобутність закарпатських греко-католиків у складі Угорщини або Чехословаччини, але тепер він, «...став зонайменше безглуздим анахронізмом у власній державі»⁴⁸³. Він також ніби застерігає про антиукраїнську політику прихильників незалежного статусу Мукачівської греко-католицької єпархії, називає це проявами сепаратизму і всю вину покладає на русинів та угорців. А. Бабинський, в свою чергу, делікатно, ненав'язливо проводить думку про необхідність об'єднання Мукачівської єпархії з УГКЦ і, що не варто боятися вірянам Мукачівської єпархії втрати власної ідентичності і загрози «пасильницької українізації»⁴⁸⁴, адже УГКЦ не є Церквою тільки для українців. Обидва автори вважають, що існування двох юридично незалежних церковних структур на території України – це штучний поділ, який підриває національну єдність українців. Але треба враховувати один важливий факт. Ті тенденції, які виявляються в політичному чи релігійному житті Закарпаття, є наслідком непростого історичного долі цієї області, тому треба дуже обережно висловлюватися на рахунок таких питань, щоб не образити жодну зі сторін.

Питання, яке є дуже актуальним на сторінках «Патріярхату» – це визнання патріярхату УГКЦ, що і впливає з назви видання. Ще в 1963 р. під час II Ватиканського собору митрополит Йосип Сліпий запропонував встановити патріярхальний устрій, але в тих складних для існування церкви умовах цього зробити не вдалося⁴⁸⁵. У 2002 р. представники УГКЦ з України та діаспори, зібравшись у Львові, заявили про своє прагнення до встановлення патріярхату і так як мети ще не досягнуто, то «патріярхальний рух» триває і досі. Ієрархи УГКЦ вважають, що надання статусу Патріярхату посилить позиції УГКЦ не лише в Україні, а й у цілому світі, а також допоможе стати центром об'єднання навколо себе всіх українських церков, результатом чого стане створення Єдиної Помісної Церкви України. Рим з розумінням ставиться до прагнення греко-католиків встановити патріярхальний устрій, але закликає їх терпляче чекати свого часу. А ієрархія УГКЦ пообіцяла, що не буде нічого робити самостійно без благословіння Папи, тому що вирішення таких речей підвладне тільки йому. Але при цьому УГКЦ продовжує

⁴⁸¹ Белей Л. Закарпатський казус – SUI JURIS – випадковий анахронізм чи знаряддя антиукраїнської політики // Патріярхат. – Число 3 (травень – червень). – Львів, 2010. – С. 18 – 21.

⁴⁸² Бабинський А. Мукачівська єпархія і УГКЦ разом чи окремо? // Патріярхат. – Число 3 (травень – червень). – Львів, 2011. – С. 24 – 25.

⁴⁸³ Белей Л. Закарпатський казус – SUI JURIS – випадковий анахронізм чи знаряддя антиукраїнської політики // Патріярхат. – Число 3 (травень – червень). – Львів, 2010. – С. 18.

⁴⁸⁴ Бабинський А. Мукачівська єпархія і УГКЦ разом чи окремо? // Патріярхат. – Число 3 (травень – червень). – Львів, 2011. – С. 25.

⁴⁸⁵ Дідула П. Сорок літ виходу журналу «Патріярхат» // Патріярхат. – Число 3 (травень – червень). – Львів, 2007. – С. 3.

активно розбудовувати патріаршу структуру Церкви. Часто наголошують на тому, що однією з перешкод для отримання УГКЦ статусу патріархату є відсутність єдності серед українських греко-католиків.

На форумі УГКЦ часто зустрічаються питання такого змісту: якщо УГКЦ нарешті отримає статус патріархату, то чи ввійде автоматично до її складу Мукачівська греко-католицька єпархія? І як взагалі ставляться духовенство і віряни Мукачівської єпархії до прагнень УГКЦ щодо патріархату? Багато закарпатських греко-католицьких священиків не визнають подібні претензії ієрархів УГКЦ, а спроби іменувати глав УГКЦ «патріархами» називають самозванством. Цікавою є думка єпископа Мілана Шапіка з цього приводу, яку він висловив у інтерв'ю для «Патріархату»: *«Я особисто думаю, що за структурою Східних Церков є нормальним, що помісну Церкву очолює Патріарх, як це мають мекхіти, вірмени чи католики інших обрядів... Люди просто не розуміють суті патріархату. Наприклад, тут, на Закарпатті, багато людей зі страхом підходять до того питання, сприймають неправильні пояснення тих журналістів. До цього причиняється і сам журнал «Патріархат», який дуже часто агресивно пише, атакує там, де не потрібно. Потім люди просто дезорієнтовані, не можуть дати об'єктивної оцінки того, що відбувається»*⁴⁸⁶.

Для підтвердження слів єпископа Мілана наведемо такий приклад. У львівському тижневику «Аргумент» була опублікована стаття під назвою: «Чи буде УГКЦ православною?». Сама назва і судження автора спричинили паніку серед вірян і від них посипалися запитання про те, чи дійсно таке можливо. Щоб заспокоїти людей на сторінках «Благовісника» було опубліковано реакцію на дану статтю з роз'ясненням такого інциденту⁴⁸⁷. Такі проблеми є спільними для обох церковних провінцій, адже люди, які пам'ятають ті нелегкі часи «підпілля» і боротьби за легалізацію греко-католицької церкви ще не готові до таких позитивних настроїв щодо об'єднання з православними церквами.

Ще однією спільною проблемою для обох церковних провінцій є латинізація чи православізація. Що ближче для кожної з них? За весь час існування греко-католицької церкви обидва ці процеси тривали, тільки з почерговим домінуванням. Адже в Австрійській період проходив процес латинізації, а з приходом радянської влади на західноукраїнські землі починається процес навернення до православ'я. І в таких умовах для греко-католицької церкви важливо не втратити власної ідентичності, знайти «золоту середину», а саме, як сказав Папа Бенедикт XVI: *«Берегти і плекати східні традиції в рамках Вселенської Церкви»*⁴⁸⁸. На думку автора, в силу певних обставин, які зумовлені специфікою історичного розвитку обох провінцій у Галицькій митрополії більше тяжіють до східної традиції, а в Мукачівській єпархії – навпаки, до західної (про це свідчать ще не вирішений конфлікт з православними на рахунок повернення греко-католикам їх церков і тісна співпраця з римо-католиками).

Незважаючи на всі дискусії і полеміки, що ведуться на сторінках офіційних видань, між УГКЦ та Мукачівською єпархією насправді існує тісна співпраця. Це підтверджується наступними подіями: духовенства і мирян обох церковних провінцій разом активно готувалися до важливої історичної події – візиту Папи Римського Івана Павла II в Україну; представники галицького

⁴⁸⁶ Копин В. «Це специфіка Закарпаття, що видалося б десь інде неможливим — у нас є можливим» // Патріархат. – Число 5 (вересень – жовтень). – Львів, 2004. – С. 13.

⁴⁸⁷ Соланський А. Реакція на статтю «УГКЦ стане православною?» // Благовісник. – №4 (143). – Березень. – Ужгород, 2004. – С. 8, 10.

⁴⁸⁸ Бабинський А., Дідула П. Помісність УГКЦ як вона є // Патріархат. – Число 3 (травень – червень). – Львів, 2009. – С. 7.

духовства взяли участь у перенесенні мощів мукачівського єпископа Теодора Ромжі⁴⁸⁹; майже всі єпископи УГКЦ були присутніми на інавгурації 25 січня 2003 р. теперішнього єпископа Мукачівської греко-католицької єпархії Мілана Шашка.

Просвященніший владика Мілан, в свою чергу, є частим гостем на засіданні Синодів єпископів УГКЦ, був присутній на беатифікації сестри Марти Вецької у Львові⁴⁹⁰. Неодноразово відбувалися зустрічі і спільні служби з колишнім Главою УГКЦ Любомиром Гузаром (наприклад, проща у Зарваниці у 2006 р., посвячення візантійської каплиці Благовіщення Інтернаціонального Богословського інституту у м. Тамінг (Австрія) і т.п.)⁴⁹¹.

Блаженіший Любомир прийшов відправити в останню дорогу єпископа Мукачівської греко-католицької єпархії – Іоанна Семедія (1979 - 2002), а також взяв участь у богослужінні за душу владика І. Семедія на сороковий день після смерті, де виголосив проповідь, в якій дуже тепло відзивався про владика Іоанна, ставлячи його життя в приклад і називаючи «...ісповідником віри», «...нашим заступником перед Господом Богом»⁴⁹².

Неможливо оминати таку знакову подію в історії ГКЦ як сьому зустріч східних католицьких ієрархів Європи, яка відбулася в Ужгороді у тому ж 2009 р., на якій шляхи Мукачівської Греко-Католицької єпархії та Галицької митрополії знову перетнулися⁴⁹³. На цій зустрічі зібралось понад 40 ієрархів як з України, так і світу. Були присутні гості з Італії, Польщі, Словаччини, Угорщини, Кіпру, Румунії, Болгарії, Німеччини, Аргентини та ряду інших країн. Серед них, звісно, Блаженіший Любомир кардинал (Гузар), Верховний Архієпископ Києво-Галицький, майже всі єпископи УГКЦ та Святослав Шевчук (тоді ще єпископ-помічник Єпархії Покрова Пресвятої Богородиці в Буенос-Айресі). Зустріч пройшла на найвищому рівні, всі священнослужителі залишилися задоволеними і відмітили, що раді бо мають можливість спільно помолитися і поспілкуватися між собою.

Один з останніх спільних заходів УГКЦ та Мукачівської єпархії – зустріч Мукачівського владика Мілана Шашка і вже новообраного Глави УГКЦ Святослава Шевчука на львівському летовищі високого гостя – кардинала Леонардо Сандрі, Префекта Конгрегації для Східних Церков, який прибув в Україну, щоб очолити святкування ювілейного року блаженного священномученика Теодора Ромжі. Крім того, на сторінках офіційних видань ми часто можемо зустріти повідомлення або навіть цілі статті щодо подій, які відбуваються у цих церквах, а саме: привітання Любомира Гузара з його ювілеєм, звернення Любомира Гузара до вірян, про новопризначення в УГКЦ, статті біографічного характеру про єпископів Андрія Шептицького і Йосипа Сліпого...⁴⁹⁴.

⁴⁸⁹ Філіп Л. Пам'яті єпископа – мученика Блаженного Теодора Ромжі // Благовісник. – №12 (127). – Грудень. – Ужгород, 2002. – С. 3.

⁴⁹⁰ Беатифікація у Львові сестри Марти Вецької // Благовісник. – №6 (192). – Червень. – Ужгород, 2008. – С. 4.

⁴⁹¹ Церква в Україні // Благовісник Верховного Архієпископа УГКЦ Блаженнішого Любомира Кардинала Гузара. – № 3. – Львів, 2003. – С. 157 – 158.

⁴⁹² Блаженніший Любомир молиться за упокій владика Іоанна Семедія // Благовісник. – №2 (199). – Лютий. – Ужгород, 2009. – С. 11.

⁴⁹³ Сьома зустріч східних католицьких ієрархів Європи... // Благовісник. – №6 (203). – Червень. – Ужгород, 2009. – С. 6.

⁴⁹⁴ Пагіря В. Кардинал Йосиф Сліпий // Благовісник. – №7 (122). – Липень. – Ужгород, 2002. – С. 6.

Особливої уваги заслуговує інтерв'ю Мілана Шашіка, опубліковане на сторінках одного з чисел «Патріярхату». Зокрема, на запитання журналіста (В.Копина) про юридичний статус Мукачівської єпархії і стан відносин Мукачівської єпархії з УГКЦ, Мілан Шашік, оперуючи історичними фактами, відповів: *«Після легалізації нашої Церкви було багато внутрішніх напруг і проблем, тому Святий Престол вирішив поки що залишити статус «sui iuris» для Мукачівської греко-католицької єпархії – це означає, що вона безпосередньо підпорядкована Святому Престолу, а не Главі УГКЦ»*⁴⁹⁵. Щодо другого запитання, то єпископ зазначив, що між Мукачівською єпархією і УГКЦ чудові стосунки, плідна співпраця і перед церквами стоїть спільне завдання, а про питання юрисдикції він висловився так: *«... і я не відчуваю себе частиною якоїсь іншої Церкви. Тому що, насамперед ми є християнами й католиками. Це значить, що належимо до єдиної Церкви, якої невидимою Головою є Ісус Христос, видимою – Папа Римський як наступник апостола Петра. Юрисдикції – це справи, які вирішуються. Насамперед потрібна співпраця. Сьогодні Європа працює в напрямку об'єднання, тому дійсно потрібно завжди шукати те, що можемо зробити спільно для добра Вселенської Церкви і місцевої Церкви, в якій живемо»*⁴⁹⁶. Для порівняння процитуємо відповідь на це ж саме питання теперішнього Глави УГКЦ Святослава (Шевчука), яку він висловив в інтерв'ю католицькому часопису «Credo»: *«На сьогодні ми намагаємося плекати дуже конструктивні контакти з владикою Міланом, правлячим архиєреєм Мукачівської єпархії, а відтак долучатися на всіх рівнях до співпраці з єпархією. ... Отже, ми намагаємося плекати цей зв'язок між УГКЦ та Мукачівською єпархією і його розвивати. Очевидно, що сам розвиток нашої Церкви з часом приведе до поглиблення нашої єдності. Завжди за єдністю де-факто приходять єдність де-юре. І це для нас найважливіше. Я думаю, що в тому напрямку нам потрібно й надалі рухатися»*⁴⁹⁷. Отже, зі слів вищого духовенства, можемо зробити висновок, що між УГКЦ та Мукачівською греко-католицькою єпархією відбувається конструктивний діалог і плідна співпраця. І питання юрисдикції їм в цьому зовсім не заважають.

Таким чином, незважаючи на різного роду перешкоди і пристрасі, які вирують навколо питання про існування на території України двох окремих церков і всі спроби світських осіб втручатися в церковну сферу, між церквами наявна співпраця. Адже долі церков дуже схожі і вони розвивалися в однакових історичних умовах, тільки в складі різних держав. На жаль, бувають і негативні відгуки одне про одного, але врешті-решт все зводиться до здорового спілкування і обміну досвідом між цими двома церковними інститутами. У кожній з цих церков є свої проблеми і досягнення, свої герої, навколо яких вони об'єднуються, свої традиції і обряди, і хоч юридично Мукачівська греко-католицька єпархія і не підпорядковується УГКЦ, але їх об'єднують спільні страждання, які вони пережили під час утиску радянською владою, і спільна мета – задоволення духовних потреб своїх мирян.

⁴⁹⁵ Копин В. «Це специфіка Закарпаття, що видавалося б десь інде неможливим — у нас є можливим» // Патріярхат. – Число 5 (вересень – жовтень). – Львів, 2004. – С. 11.

⁴⁹⁶ Там само. – С. 12.

⁴⁹⁷ Бабинський А., Карапінка М. Патріарх Святослав (Шевчук): «Я далі будуватиму Патріярхат» // Credo. – №2 (124). – Кам'янець - Подільський, 2011. – С. 28.

Відносини Мукачівської греко-католицької єпархії та Галицької греко-католицької митрополії на сторінках офіційних видань – «Благовісник» і «Патріярхат»

Ключові слова: Українська греко-католицька церква (УГКЦ), Мукачівська греко-католицька єпархія, «Благовісник», «Патріярхат».

У статті автором зроблена спроба простежити характер і динаміку розвитку відносин двох церковних інститутів – Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) з центром у Києві та автономної Мукачівської греко-католицької єпархії з центром в Ужгороді за останнє десятиліття. Джерелами для дослідження виступили їхні офіційні видання – «Благовісник» і «Патріярхат».

Резюме

Майороши М.

Отношения Мукачевской греко-католической епархии и Галицкой греко-католической митрополии на страницах официальных изданий – «Благовестник» и «Патриархат»

Ключевые слова: Украинская Греко-Католическая Церковь (УГКЦ), Мукачевская греко-католическая епархия, «Благовестник», «Патриархат».

В статье автором предпринята попытка проследить характер и динамику развития отношений двух церковных институтов – Украинской Греко-Католической Церкви (УГКЦ) с центром в Кисве и автономной Мукачевской греко-католической епархии с центром в Ужгороде за последнее десятилетие. Источниками для исследования выступили их официальные издания – «Благовестник» и «Патриархат».

Summary

Mayoroshi M.

Relations Mukachevo Greek-Catholic Diocese and Galician Greek-Catholic Metropolitanate on the pages of official editions – «Blagovisnyk» and «Patrijarchat»

Key words: Ukrainian Greek Catholic Church (UGCC), Mukachevo Greek Catholic diocese, «Blagovisnyk», «Patrijarchat».

The author attempts to describe the dynamics and nature of relations between the two religious institutions – the Ukrainian Greek Catholic Church (UGCC) from the center of Kiev and the autonomous Mukachevo Greek Catholic diocese in the center of Uzhghorod in the last decade. The sources for the study were made by their official publications – «Blagovisnyk» and «Patrijarchat».